

INTERJÚ SZABÓ FERENCNÉVEL

I. A foglalkozás rövid összefoglalása

A foglalkozás célja, hogy új megvilágításba helyezze az 1956-os forradalmat, illetve új nézőpontokkal gazdagítsa a gyerekeket – ezáltal erősödjön a kritikai érzékük. A foglalkozást elsősorban 1956 eseménytörténetének megtanítása után ajánljuk, mintegy a tanultak összegzéseként. Az óra során lehetőség nyílik arra, hogy a tanultakat mint katonai konfliktust, illetve annak az egyszerű ember életére gyakorolt hatását számba vehessük. Fontos részét képezi a tanegységnek, hogy a tanulók megismerjék az 1956-os forradalom és szabadságharc emberi áldozatainak számát, illetve felmérjék az egyéb veszteségeket. Arra is lehetőség van, hogy az elsajátított ismereteket tágabb kontextusba helyezték, s esetlegesen más, a világban ma is zajló konfliktusokkal összevessék. **Nyolcadikos** vagy **gimnazista (9-12.)** osztályokban ajánljuk elsősorban. Elsősorban **összefoglaló, ismétlő-rendszerező óráknak** ideális.

Nevelési célok: A tanuló átlátja, hogy nehéz történelmi helyzetben az emberek nézeteit, döntéseit és cselekedeteit élethelyzetük miként befolyásolja. Megismeri és elítéli a totális kommunista diktatúra emberiség elleni bűneit. Átérzi a forradalom és szabadságharc hőseinek és áldozatainak a sorsát, szolidáris velük. Belátja, hogy a szovjet megszállás és a kommunista diktatúra a lakosságot szabadságjogaiban korlátozta.

Felismeri a szovjet megszállás és az ebből fakadó korlátozott állami szuverenitás következményeit. Megérti, hogy Magyarországnak 1956-ban a rendkívül kedvezőtlen nemzetközi helyzetben, az erőegyensúlyra épülő politikai viszonyrendszerben nem sikerült kiszakadnia a szovjet tömbből. Felismeri, hogy az 1956-os forradalom és szabadságharc jelenlegi demokratikus rendünk egyik talpköve.

Képes felhasználni különböző visszaemlékezők adatközléseit, kiszűrve azok szubjektív elemeit, objektív történelmi kép kialakítása céljából az adott korról.

A tanuló családtagjain keresztül tájékozódik a megélt és megírt történelem különbözőségeiről. Tudatosítja a hatalom által a társadalomra kényszerített kompromisszum jellemzőit és hatásait. Átlátja a szocialista időszak Magyarország további történelmére és jelenére gyakorolt hatásait. Megérti, hogy Kádár János személye és a nevével fémjelzett korszak miért osztja meg ma is a közvéleményt.

Kerettantervi fogalmak, nevek, topográfiai és kronológiai adatok:

Demokrácia, diktatúra, emberi jog, állampolgári jog, forradalom, propaganda, Rákosi-rendszer, Kádár-rendszer, Magyar Dolgozók Pártja (MDP), Magyar Kommunista Párt, népbíróság, népköztársaság, ÁVH, egypártrendszer, pártállam, koncepciók, perek, kulák, szövetkezet, beszolgáltatás, iparosítás, Petőfi Kör, MEFESZ, intervenció, (kádári) megtorlás és konszolidáció.

Történelmi személyek, akik szóba kerülhetnek: Rákosi Mátyás, Rajk László, Kádár János, Nagy Imre, Maléter Pál, Bibó István.

Az 1956-os forradalom főbb fővárosi helyszínei, kronológiai adatok: 1956. október 23. (a forradalom kirobbanása), 1956. október 28. (a forradalom győzelme), 1956. november 4. (szovjet támadás indul Magyarország ellen).

Az óraelem felhasználásának vázlatos összefoglalása:

- Órát megelőző szorgalmi feladat (tanulói kiselőadás)
- Órai ellenőrzés, majd a filmes interjúhoz kapcsolódó vita rendezése.
- Házi feladat, szorgalmi házi feladat.

A tananyagegységet **szóbeli értékelés zárja**, a tanulói kiselőadásra és a szorgalmi házi feladatra adhatunk **érdemjegyet**.

©Jelen szakmai anyag az „1956 – a magyar forradalom a legújabb történeti kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzés (alapítási engedély száma: 27282/1/2016) keretében jött létre, amelyet a Prekog Alfa Szolgáltató és Tanácsadó Kft. a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány megbízásából szervezett. Az anyag minden üzleti célú felhasználása csak a nevezett szervezetek hozzájárulásával lehetséges.

56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez

II. Az óra előkészítése

Házi feladat az órát megelőzően: tekintsétek meg a Szabó Ferencnével készült interjút!

Ráhangelődés: Melyik képet választanátok egy 1956-ról szóló, diákoknak készülő ismeretterjesztő kiadvány borítójára? A választásukat a tanulók indokolják meg egy-egy mondatban! (3 perc)

Ezután szavazással (pl. kézfeltartással) döntsék el, melyik lenne a legideálisabb a szóban forgó kiadvány elejére! (1 perc) Tekintsük meg közösen a Szabó Ferencnével készült interjút! (7 perc)

©Jelen szakmai anyag az „1956 – a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzés (alapítási engedély száma: 27282/1/2016) keretében jött létre, amelyet a Prekog Alfa Szolgáltató és Tanácsadó Kft. a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány megbízásából szervezett. Az anyag minden üzleti célú felhasználása csak a nevezett szervezetek hozzájárulásával lehetséges.

56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történeti kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez

III. Órai munka

Az órán az 1956-os forradalom eseménytörténetét próbáljuk meg új megvilágításba helyezni. Tudatosítjuk a gyerekekben a forradalmárok hősiességét, ugyanakkor azt is kimondjuk, hogy a forradalom egyben katonai konfliktus is volt, melyben nagyon komoly veszteségek érték az országot, illetve a harcoló feleket.

Rávezető kérdések lehetnek: (3 perc)

Milyen konkrét dolgokat említ az interjúalany, amelyből kiderül, hogy az 1956-os forradalom és szabadságharc igen komoly áldozatokkal, veszteségekkel járt?

Figyeljétek meg Szabó Ferencné nonverbális jelzéseit, mikor ezekről a dolgokról beszél!

Vita tanulói kiselőadással: (5+15 perc a feladatutasítással együtt)

Az egyik tanuló, aki önként jelentkezett a feladatra a megelőző héten, ismertesse egy rövid, tárgyyszerű, adatokra alapozott kiselőadásban, milyen veszteségei voltak az 1956-os forradalom és szabadságharcnak! (Fontos, hogy a beszámolója végén megmutassa a felhasznált forrásokat. Egy mondatban térjen ki arra, tapasztalt-e például eltérést az emberi áldozatok számára vonatkozóan a szakirodalomban. *Mi lehet ennek az oka?*)

A tanulókat osszuk két csoportra! Az egyik csoport a forradalom pozitív oldalát emelje ki: azokat a követeléseket, melyeket az 1956-os forradalmárok kifizettek maguk elé, s melyek jól mutatják, milyen problémákkal küzdött hazánk az ötvenes években!

A másik csoport mutassa be a rendelkezésükre bocsátott képek (lásd: melléklet) alapján a forradalom árnyoldalait!

Mit gondolnak a tanulók, **mennyiben változtatja meg egy háborús konfliktusról való közgondolkodást az, hogy milyen képek forognak róla a köztudatban?**

A vita után beszéljük meg közösen, miért törődhetek bele sokan (ha nehezen is) az 1956-os forradalom bukásába? Milyen pozitív változások következtek be – ha lassan is – az ország életében? (5 perc)

56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történeti kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez

IV. Házi feladat

- A) Végezzenek a gyerekek kutatómunkát. Mérjék fel a közvetlen lakókörnyezetükben, családjukban, hogyan viszonyulnak az emberek Kádár Jánoshoz és politikai rendszeréhez! Írják fel röviden, milyen szavakkal jellemezték a megkérdezettek Kádárt és a nevével fémjelzett korszakot! (A feladat segít megérteni a kádári megtorlás utáni lassú konszolidáció elfogadottságának megértését, a „kádári nosztalgia” jelenségét.)
- B) Ha valakinek van kedve, gyűjtsön az osztály számára internetes fórumhozzászólásokat Kádár Jánosról és rendszeréről!
- C) Szorgalmi házi feladat: gyűjtsenek képeket a lakóhelyükről, amelyeken megfigyelhető az utcakép változása. Figyeljenek a forradalom és szabadságharc utáni árulkodó jelekre (pl. golyónyomok), a szobrok és szimbólumok változására!
- D) Készítsenek **online linkgyűjteményt** a nemzetőrségről. Legalább tíz különféle internetes helyet tüntessenek fel, s ezeket rendezzék is különféle, általuk megadott szempontok szerint.
- E) Az emlékpontok.hu oldal segítségével keressenek öt különféle interjút, amelyben a nemzetőrségről van szó, s ezekből **vágjanak össze egy ötperces összeállítást**. A videó alá vághatnak korabeli ötvenhatos képeket is! (pl. fortepan.hu oldalról)